

311. 1.

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan

de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet houdende naturalisatie van *Mathias Bremen* en 20 anderen.

De toelichtende memorie (en bijlagen), die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden, waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Het Loo, den 18 October 1937.

WILHELMINA.

311. 2.

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat er aanleiding is tot naturalisatie van *Mathias Bremen* en 20 anderen, die aan Ons het verzoek daartoe hebben gedaan, met overlegging — wat betreft de in de artikelen 2 en 3 genoemden voor zooveel doenlijk — van de bewijsstukken, bedoeld in artikel 3 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* no. 268), op het Nederlandschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wetten van 21 December 1936 (*Staatsbladen* nos 209 en 913);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan:

- 1°. *Mathias Bremen*, geboren te *Vorscheid, Kohlscheid (Pruisen)* den 13 Juni 1904, hulp-mijnopzichter, wonende te *Ubach over Worms*, provincie *Limburg*;
- 2°. *Dr. Johanne Wilhelmine Erxleben*, geboren te *Bremen (Pruisen)* den 22 Juni 1903, scheikundige, wonende te *Utrecht*, provincie *Utrecht*;
- 3°. *Georgius Camiel Van Gassen*, geboren te *Stekene (België)* den 25 Februari 1895, vlasbewerker, wonende te *Stekene (België)*;
- 4°. *Joseph Geerling*, geboren te *Overath (Pruisen)* den 17 Juli 1895, handelaar, wonende te *Bussum*, provincie *Noordholland*;

- 5°. *Wilhelm Hocks*, geboren te *Laurensberg (Pruisen)* den 23 Mei 1903, melkhandelaar, wonende te *Vaalserquartier (Pruisen)*;
- 6°. *Amalie Theresia Kudlic*, geboren te *Pilsen (Tsjecho-Slowakije)* den 15 October 1891, verpleegster, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 7°. *Oscar Arthur De Mey*, geboren te *Gent (België)* den 15 December 1893, kopergieter, wonende te *Haarlem*, provincie *Noordholland*;
- 8°. *Hermann Ernst Möckel*, geboren te *Dresden (Saksen)* den 17 Januari 1913, kantoorbediende, wonende te *Drie-huizen-Westerveld*, gemeente *Velsen*, provincie *Noordholland*;
- 9°. *Jes Elius Nissen*, geboren te *Strandelhjörn (vroeger Pruisen thans Denemarken)* den 26 Februari 1889, houder van een technisch bureau, wonende te desa *Tjibeureum, Tjimahi, Nederlandsch Indië*;
- 10°. *Helene Agnes Erika Paschen*, geboren te *Berlijn (Pruisen)* den 7 April 1911, verpleegster, wonende te *Bloemendaal*, provincie *Noordholland*;
- 11°. *Karel Arthur Joseph Pisarowitz*, geboren te *Arcen en Velden (Limburg)* den 3 Maart 1901, metaalbewerker, wonende te *Venlo*, provincie *Limburg*;
- 12°. *Carolus Ludovicus Rombouts*, geboren te *Wilrijk (België)* den 4 October 1890, bankbediende, wonende te *'s Gravenhage*, provincie *Zuidholland*;
- 13°. *Heinrich Aloïjs Schlüter*, geboren te *Bottrop (Pruisen)* den 15 September 1891, metselaar, wonende te *Tilburg*, provincie *Noordbrabant*;
- 14°. *Paul Georg Stach*, geboren te *Bromberg (Polen)* den 20 Juli 1880, bankier, wonende te *Amsterdam*, provincie *Noordholland*;
- 15°. *Heinrich Ludwig Adrian Steenhuis*, geboren te *Donsbrüggen (Pruisen)* den 18 Augustus 1905, kantoorbediende, wonende te *Donsbrüggen (Pruisen)*;
- 16°. *Maria Stubbe*, geboren te *Rhederfeld, Rhede (Pruisen)* den 9 Augustus 1908, onderwijzeres, wonende te *Wierden*, provincie *Overijssel*;
- 17°. *Leopold Vermeulen*, geboren te *De Klinge (België)* den 7 Augustus 1893, klompenmaker, wonende te *De Klinge (België)*;
- 18°. *Hendrik Willems*, geboren te *Klimmen (Limburg)* den 9 Augustus 1895, opzichter in gemeentelijken dienst, wonende te *Kerkrade*, provincie *Limburg*;
- 19°. *Johanna Cornelia van Zandvoord*, geboren te *Haarlem (Noordholland)* den 11 November 1883, zonder beroep, weduwe van *Pieter Johannes Matthijs van Emmerik*, wonende te *Haarlem*, provincie *Noordholland*.

Artikel 2.

Met afwijking van het bepaalde bij artikel 3, vierde lid, onder 3°, der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 268), op het Nederlandschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wetten van 21 December 1936 (*Staatsbladen* nos 209 en 913), wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend aan *Jan Gustaf Adolf Svensson*, geboren te *Nacka (Zweden)* den 2 April 1903, beheerder van het bijkantoor van de Rotterdamsche gemeentelijke Leen- en Voorschotbank, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*.

Artikel 3.

Met uitbreiding van het bepaalde bij artikel 6 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* no. 268), op het Nederlandschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wetten van 21 December 1936 (*Staatsbladen* nos 209 en 913), wordt bij deze de hoedanigheid van Nederlander verleend

aan *Elisabeth Catharina Louisa Rombouts*, geboren te *Roosendaal en Nispen (Noordbrabant)* den 21 Mei 1915, kantoorbediende, wonende te *'s-Gravenhage*, provincie *Zuidholland*.

Artikel 4.

Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister van Justitie,

311. 3.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Onder verwijzing voor het overige naar de ingewonnen ambtsberichten ¹⁾ ten aanzien van de verzoeken om naturalisatie van **MATHIAS BREMEN** en 20 anderen moge de ondergeteekende het volgende aanteekenen.

Vier van de een en twintig voorgedragenen (artikel 1 onder 3°, 5°, 15° en 17°) zijn oud-Nederlanders, die ingevolge artikel 7, lid 1, sub 5°, der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wetten van 21 December 1936 (*Staatsbladen* nos. 209 en 913), hun Nederlanderschap hebben verloren door tien achtereenvolgende jaren woonplaats te hebben gehad buiten Nederlandsch grondgebied. Zij hadden, door gebruik te maken van den daartoe bij evengenoemd artikel 7 aangewezen weg, verlies van het Nederlanderschap kunnen voorkomen. Ofschoon zij dit middel niet hebben aangewend, stellen zij blijkbaar op het bezit van de Nederlandsche nationaliteit prijs. Waar zij van goed gedrag en niet armlastig zijn, bestaat er alle aanleiding, hen door middel van naturalisatie alsnog in de gelegenheid te stellen, hun door langdurige afwezigheid teloorgeganen staat van Nederlander terug te krijgen.

De verzoeker, genoemd in artikel 1 onder 1°, is geboren te Vorscheid, Kohlscheid (Pruisen), uit een vader van Duitsche en eene moeder van Nederlandsche herkomst. Hij is sedert den 19den Januari 1924 in Nederland woonachtig, waar hij de mijnschool doorliep en het opzichtersdiploma behaalde. Hij gevoelt zich Nederlander. Eene zuster verkreeg de Nederlandsche nationaliteit door huwelijk. Als hulpopzichter aan de mijn Laura en Vereeniging voorziet hij in zijn onderhoud.

De in artikel 1 onder 2° genoemde verzoekster, afkomstig uit Bremen (Pruisen), heeft sedert den 6den Januari 1931 onafgebroken in Nederland gewoond, waar zij in hare wetenschappelijke omgeving en ook overigens is ingeleefd. Zij is doctor in de scheikunde en als tijdelijk assistente verbonden aan het van 't Hoff-Laboratorium der Rijksuniversiteit te Utrecht.

De in artikel 1 onder 4° genoemde, geboortig uit Overath (Pruisen), vestigde zich 1 December 1921 in Nederland. Hij is gehuwd met eene vóór het huwelijk Nederlandsche vrouw en gevoelt zich Nederlander. Zijne zeven kinderen zijn in Nederland geboren. Als vakkundige drijft hij eene zaak in goud- en zilverwerken, optische instrumenten, uurwerken en dergelijke benodigdheden. Aldus voorziet hij in het onderhoud van zich en zijn gezin.

¹⁾ Zijn, met de overige bij deze Memorie van Toelichting overgelegde stukken, nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

De verzoekster, genoemd in artikel 1 onder 6°, van Oostenrijksche nationaliteit, is sedert 23 Juli 1921 onafgebroken in Nederland woonachtig. Zij gevoelt zich ingeburgerd en is voornemens te blijven. Als eerste-operatiezuster, tevens waarnemend hoofdverpleegster, is zij werkzaam in het Wilhelminagasthuis te Amsterdam.

De in artikel 1 onder 7° genoemde verzoeker, van Belgische nationaliteit, vestigde zich op 15 September 1919 duurzaam in Nederland, na er ook eerder verbleven te hebben. Hij is gehuwd met eene oorspronkelijk Nederlandsche vrouw en gevoelt zich ingeburgerd. Als kopergieter is hij werkzaam in eene te Watergraafsmeer, gemeente Amsterdam, gevestigde metaalgieterij en voorziet aldus in eigen onderhoud en in dat van zijne echtgenoot.

De in artikel 1 onder 8° genoemde, afkomstig uit Dresden (Saksen), kwam den 30sten November 1920, op nagenoeg achtjarige leeftijd, naar Nederland, waar hij sindsdien heeft gewoond, werd opgevoed en het einddiploma van eene hoogerburgerschool met vijfjarige cursus behaalde. Hij is verloofd met eene Nederlandsche en gevoelt zich Nederlander. Werksaam ten kantore van de Koninklijke Nederlandsche Hoogovens en Staalfabrieken te IJmuiden, als eerste-assistent van den procuratiehouder, voorziet hij in zijn onderhoud.

De verzoeker, genoemd in artikel 1 onder 9°, geboortig uit Strandelhjörn, vroeger Pruisen, thans Denemarken, is, behoudens verblijf elders, van begin Mei 1924 tot midden Februari 1925, sedert 7 Juni 1914 onafgebroken in Nederlandsch-Indië gevestigd, waar hij ingeburgerd is. Hij is gehuwd met eene aldaar geboren, vóór het huwelijk Nederlandsche vrouw. Zijne vier kinderen zijn ook in Nederlandsch-Indië geboren en krijgen hunne opvoeding in eene Nederlandsche omgeving. Als eigenaar drijft hij een technisch bureau en voorziet aldus in het onderhoud van zich en de zijnen.

De in artikel 1 onder 10° genoemde verzoekster, afkomstig uit Berlijn (Pruisen), werd den 4den December 1922 te Warnsveld bij Nederlandsche pleegouders opgenomen. Zij ontving Nederlandsch onderwijs en gevoelt zich Nederlandsche. Als verpleegster heeft zij het bestaan, terwijl toegezegd is door den pleegvader, dat desnoodig financiële steun zal worden verleend.

De in artikel 1 onder 11° genoemde is hier te lande geboren uit een vader van Boheemsche herkomst. Deze vader heeft als vrijwilliger gedurende nagenoeg 16 jaren in het Nederlandsche leger gediend en als wachtmeester-titulair met pensioen den dienst verlaten. Verzoeker, gehuwd met eene vóór het huwelijk Nederlandsche vrouw, is ingeburgerd. Zijne drie kinderen zijn in Nederland geboren en krijgen eene Nederlandsche opvoeding. Hij is werkzaam als bedrijfsleider in de afdeeling buizenmakerij van eene te Venlo gevestigde machinefabriek.

De verzoeker, genoemd in artikel 1 onder 12°, werd als Nederlander in België geboren. Hij heeft op 10 October 1908 de hoedanigheid van Belg gevorderd, overeenkomstig artikel 9 van het Belgisch Burgerlijk Wetboek, en zodoende het Nederlanderschap verloren. Sedert October 1914 is hij in Nederland gevestigd, waar hij in dienst van het Haagsche bijkantoor der Amsterdamsche Bank een bestaan heeft voor zich en zijn gezin. Hij gevoelt zich ingeburgerd.

De in artikel 1 onder 13° genoemde, geboortig uit Bottrop (Pruisen), is sinds den 16den November 1922 in Nederland woonachtig. Zijne vijf kinderen zijn er geboren. Hij gevoelt zich Nederlander. Als metselaar in dienst van een Tilburgschen aannemer verdient hij het brood voor zich en de zijnen.

De in artikel 1 onder 14° genoemde, afkomstig uit Bromberg (Polen), is sinds den 19den October 1920 in Nederland woonachtig. Twee van zijne vier kinderen zijn in Nederland geboren; allen bezoeken Nederlandsche scholen. Hij gevoelt zich ingeburgerd. Als beheerend vennoot der te Amsterdam gevestigde Commanditaire Venootschap Mendelssohn en Co. is hij werkzaam.

De verzoekster, genoemd in artikel 1 onder 16°, afkomstig uit Rhederfeld, Rhede (Pruisen), verblijft sinds Mei 1923 duurzaam in Nederland, waar zij voor onderwijzeres werd opgeleid.